

Notat

Til:

Fra: RME

Ansvarlig: Tore Langset

Dato:

Saksnr.: 201800992-87

Arkiv: 617

Kopi:

Oppsummering av høring om markedsløsning for NSL og søknad om markedsplasskonsesjon fra Nord Pool EMCO

RME gjennomførte i perioden 2. februar 2021 til 26. februar 2021 en høring av den planlagte handelsløsningen for North Sea Link (NSL), som vil gjelde fra driftsettelse av forbindelsen. RME hørte også Nord Pool EMCOs søknad om konsesjon for organisering og drift av markedsplass for omsetning av elektrisk energi i medhold av energiloven § 4-5.

Mer informasjon og bakgrunn for høringen er tilgjengelig RMEs hjemmeside:

<https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/nytt-fra-rme/nyheter-reguleringsmyndigheten-for-energi/horing-handelslosning-for-north-sea-link-og-utvidet-markedsplasskonsesjon-for-nord-pool-emco/>

RME mottok i alt elleve høringsuttalelser, hvorav fire av disse var uten merknader.

Følgende høringsinstanser har ingen merknader:

- Forsvarsdepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Justis- og beredskapsdepartementet
- Utenriksdepartementet

Følgende høringsinstanser har hatt merknader:

- Agder Energi Kraftforvaltning AS
- Skagerak Kraft AS
- Energi Norge
- European Federation of Energy Traders (EFET)
- EPEX SPOT SE
- Lyse Produksjon AS
- Hafslund Eco AS

Høringsuttalelsene

Under følger en oppsummering av høringsuttalelsene fra de høringsinstansene som hadde merknader.

Energi Norge

Energi Norge støtter innføring av den foreslåtte handelsløsningen og mener dette er den beste løsningen som lar seg gjennomføre innenfor gjeldende tidsramme og regulatorisk rammeverk. De mener løsningen er å foretrekke fremfor eksplisitte auksjoner. Energi Norge er enig i at den foreslåtte handelsløsningen ikke vil gi negative konsekvenser for likviditeten, konkurransesituasjonen eller prisdannelsen i NO2 og at slike konsekvenser vil forsvinne raskt dersom de oppstår.

Energi Norge mener den foreslåtte løsningen er en god løsning som legger til rette for et velfungerende marked og god utnyttelse av handlingskapasiteten på NSL. Energi Norge mener løsningen er lite kompleks og benytter kjente prosesser som gir lavere barrierer for deltakelse.

Energi Norge viser til at det var nødvendig å etablere en egen handelsløsning for NSL på grunn av Brexit, samtidig som de viser til at det generelt er ønskelig med harmoniserte europeiske løsninger. Energi Norge mener derfor at det bør vurderes om NSL på sikt skal knytte seg til handelsløsningene som vil utvikles på de andre forbindelsene mellom EU og Storbritannia, forutsatt at disse løsningene ikke er vesentlig dårligere enn den som nå implementeres.

Energi Norge har ingen særskilte kommentarer til markedsspesifikasjonene.

Energi Norge mener det bør utarbeides løsninger for intradaghandel og balansetjenester, og trekker frem at intradagauksjoner vil være den mest plausible løsningen for rask implementering, og at det norsk vannkraft har et konkurransefortrinn når det kommer til salg av balansetjenester og ønsker at det arbeides for at det kan leveres balansetjenester over NSL.

Lyse Produksjon AS

Lyse Produksjon støtter den foreslåtte handelsløsningen og mener den er sterkt foretrukket fremfor en alternativ eksplisitt handelsløsning. Lyse Produksjon Statnett har vært fremsynte og tidlig ute med å skissere en alternativ handelsløsning utenfor det indre energimarkedet, gitt usikkerheten rundt Brexit, og at det ellers kunne ha blitt vanskelig å få på plass en effektiv handelsløsning innen idriftsettelse av NSL.

Lyse Produksjon mener det ville vært flere store ulemper ved en eksplisitt auksjon fremfor den foreslåtte implisitte handelsløsningen, da dette blant annet ville medført krav om tvungen nominering av kapasiteten dagen før, krav om balanseansvar i Storbritannia (eller avtale med britisk balanseansvarlig) og at det krever at norske aktører må ta posisjoner i Storbritannia med den risikoen det medfører. I tillegg viser Lyse til at det kunne vært risiko for at en alternativ handelsløsning ikke ville ha vært klar til idriftsettelse av NSL.

Lyse Produksjon ser ingen risiko for at den foreslåtte handelsløsningen vil gi negative konsekvenser av betydning for likviditeten, konkurransesituasjonen eller prisdannelsen i NO2. Lyse Produksjon forventer at aktørene i NO2 vil optimalisere budgivingen slik at de tar hensyn til prisforventninger i begge markeder, og at prisen i NSL-auksjonen og prisen i den regulære døgnmarkedsauksjonen i NO2 i stor grad vil konvergere.

Lyse Produksjon forventer at Statnett og National Grid NSL vurderer muligheten for å raskt implementere løsninger for intradaghandel på NSL.

Agder Energi Kraftforvaltning AS

Agder Energi Kraftforvaltning viser til at de forstår at muligheten til å skape en fullverdig handelsløsning mot Storbritannia er utfordrende etter at Brexit ble en realitet, siden dette umuliggjør bruk av de felleseuropeiske ordningene for døgemarkedet og intradag. Med tanke på den lange utviklingstiden det har vist seg å være for handelsløsninger, mener Agder Energi Kraftforvaltning at det bra at Statnett allerede i 2019 begynte å forberede et alternativ, slik at en løsning kan være klar til NSL settes i drift.

Agder Energi Kraftforvaltning støtter forslaget om separat implisitt auksjon for den ordinære døgemarkedsauksjonen og mener dette er den enkleste og beste løsningen for aktørene siden både kapasitetsutnyttelsen og tilslag på kjøps- og salgsbud beslutes i samme operasjon.

Agder Energi Kraftforvaltning imøteser en videre utvikling av handelsmulighetene og at aktørene inkluderes i de prioriteringene som tas, både knyttet til et eventuelt valg om å ta i bruk løsningen med volumkobling som nå er under vurdering mellom EU og GB, eller om det er viktigere å supplere den foreslåtte implisitte auksjonen med intradaghandel. De peker til også på at det er ønskelig med intradaghandel og utveksling av balanseprodukter, og at også mulighetene for kontinuerlig intradaghandel må vurderes.

Skagerak Kraft AS

Skagerak Kraft støtter Statnett, Nord Pool EMCO og DNV GLs vurderinger når det gjelder foretrukket handelsløsning på NSL gjennom implisitt auksjon. Skagerak Kraft mener den foreslåtte løsningen vil bidra til lavest barrierer for deltakelse blant markedsaktørene, sammenlignet med en eksplisitt auksjon.

Skagerak Kraft mener en eksplisitt auksjon vil bety høyere barrierer for deltakelse, blant annet gjennom økte administrative kostnader for markedsaktørene sammenlignet med en implisitt auksjonsløsning. De peker også på at en eksplisitt auksjon vil medføre en betydelig risiko knyttet til krav om balanseansvar i UK, og at dette vil være uheldig spesielt for små- og mellomstore aktører, og dermed negativt for deltakelsen i auksjonen. Videre viser til at en implisitt auksjon generelt har vist seg å være en mer effektiv handelsløsning enn eksplisitt auksjon, og at man ved sistnevnte handelsløsning kan risikere flyt i feil retning, og at erfaringene med eksplisitt auksjon på NorNed-kabelen understøtter dette.

Skagerak Kraft mener Statnett har hatt en god og transparent prosess med markedsaktørene, der markedsaktørene har blitt holdt orientert om de ulike alternativene, og har fått komme med innspill til de ulike løsningene. Skagerak Kraft mener den foreslåtte løsningen har en bred forankring blant markedsaktørene. Dersom man skulle gått for en løsning med eksplisitt auksjon i stedet for implisitt, ville dette krevd en ny og grundig prosess både hos Statnett, men også opp mot markedsaktørene. Skagerak Kraft viser til at dette ville kunne økt kostnadene og ville kunne ført til forsinkelser i implementeringen.

Skagerak Kraft støtter Statnett, Nord Pool EMCO og DNV GLs synspunkter knyttet til konkurransesituasjonen i NO2. De viser til at RME gjennom NEM-forskriften har hjemmel til å undersøke og håndheve regelverket knyttet til markedsadferd i kraftmarkedet, og konkurransetilsynet har hjemmel til å håndheve eventuelle brudd på konkurranseloven.

Skagerak Kraft viser til at de også stiller seg bak Energi Norges høringsinnspill om saken.

Hafslund Eco AS

Hafslund Eco støtter implementeringen av en implisitt auksjon for NSL og mener det er den beste løsningen siden UK ikke kan delta i den felleseuropeiske markedskoblingen som følge av Brexit. De vurderer at en implisitt auksjon gir lave handelsbarrierer og minst konsekvenser for likviditeten, konkurransesituasjonen og prisdannelsen i NO2.

Hafslund Eco er enig i at konkurransesituasjonen i NO2 vil styrkes dersom aktører som ikke naturlig er lokalisert i NO2 også kan delta i auksjonen. Hafslund Eco viser til at Statnett har påpekt at aktører som ikke er lokalisert i NO2 vil kunne påføres en ekstra risiko ved å delta i auksjonen. Hafslund Eco viser til at de erfarer at denne risikoen henger nøye sammen med variasjon i tildelt handelskapasitet mellom NO2 og tilgrensende prisområder, og at risikoen følgelig ligger utenfor aktørenes påvirkningsmulighet.

Hafslund Eco mener at utstedelse av finansielle transmisjonsrettigheter mellom NO2 og tilgrensede prisområder i Norge (NO1 og NO5) vil kunne gi mer forutsigbar risiko ved deltagelse i NSL auksjoner for aktører som hører til utenfor NO2. Hafslund Eco viser til at det pågår et evalueringsarbeid av aktørenes prissikringsmuligheter, som følge av innføring av forordning om langsiktig kapasitetstildeling (FCA GL), og håper at RME også ser på løsninger som vil styrke konkurransesituasjonen og effektiviteten til NSL auksjoner.

Hafslund Eco støtter at Nord Pool EMCO gis markedsplasskonsesjon for handelsløsninger på NSL, og ser det som en stor fordel at NSL auksjonen kobles med Nord Pools EMCOs day ahead auksjon i Storbritannia.

Hafslund Eco viser også til at de støtter Energi Norges høringsuttalelse.

European Federation of Energy Traders (EFET)

EFET støtter forlaget om implisitt allokering av overføringskapasiteten, men mener at for å sikre at overføringskapasiteten blir effektivt utnyttet, så må reglene sikte på å maksimere deltakelse fra markedsaktørene. EFET mener derfor at Nord Pool EMCO bør sikre at medlemmer fra både Nord Pool og EPEX Spot i Norge og Storbritannia har mulighet til å delta i auksjonen. EFET mener at en ny døgnauksjon vil fragmentere likviditeten i døgnmarkedet, og særlig i Storbritannia.

EFET påpeker at etter at de to britiske døgnauksjonene ble dekoplet fra SDAC som følge av Brexit, så har de observert markedsfragmentering og prisvolatilitet. I tillegg har auksjonstidspunktene både for eksplisitte og implisitte auksjoner ført til operasjonelle utfordringer for EFETs medlemmer. EFET mener derfor at en selvstendig handelsløsning for NSL vil fragmentere likviditeten i både Norge og Storbritannia ytterligere.

EFET mener at dersom ikke ordrene fra både NP og EPEX blir inkludert vil løsningen bare representere en del av det relevante markedet og være mindre effektivt.

De trekker frem at «GB Interconnector License» krever at overføringskapasitet i alle tidsrammer skal allokere på en ikke-diskriminerende måte. De mener at enhver regel som eksplisitt ekskluderer deltakelse av markedsaktører på en annen handelsplass vil være diskriminerende og tvinge aktører til å velge handelsplass. EFET viser til at grensekryssende kapasitet bør tilgjengeliggjøres på en ikke-diskriminerende måte for markedsaktører fra alle kraftbørser.

EFET mener at dersom ikke-diskriminerende tilgang til handelskapasiteten ble gitt til alle kraftbørser, så kunne dette skapt én kraftpris i Storbritannia. Dette ville sikret at overføringskapasiteten ble allokert basert på alle ordre.

EFET trekker frem at handelsløsningen på NSL vil være et viktig innspill til den forventede løse volumkoblingen som vurderes på forbindelsene mellom EU og Storbritannia. EFET mener at dersom NSL blir koordinert med de andre forbindelsene, vil dette føre til økt likviditet, styrke prissignalene og føre til økt samfunnsøkonomisk overskudd og flaskehalsinntekter.

EFET viser til at den foreslåtte handelsløsningen ikke har noen form for koordinering med andre mellomlandsforbindelser, men mener at dette er viktig for å sikre effektive kraftmarkeder.

EFET mener en enda større bekymring enn den foreslåtte handelsløsningen, er at det ikke er foreslått regler for langsiktig kapasitetstildeling (månedlig og årlig) og for intradagkapasitet. De påpeker også at det heller ikke er foreslått løsninger for utveksling av balansetjenester. Mangelen på langsiktig kapasitetstildeling er ifølge EFET en bekymring siden markedsaktører ikke vil ha mulighet til å sikre sin langsiktige prisrisiko mellom budområder. De mener derfor at langsiktige prissikringsmuligheter ikke er tilstrekkelige. EFET viser til at de ville foretrukket finansielle transmisjonsrettigheter og mener det vil være mest effektivt med tanke på de relativt små volumene av fysisk produksjon og etterspørsel i NO2.

EFET er også bekymret for at det ikke er en løsning for intradaghandel, og viser til at intradaghandel og handel nær driftstimen er viktig for å gi markedsaktører tilgang til utenlandsforbindelsen for å håndtere variabel energiproduksjon. De viser til at dersom flyten på kabelen ikke vil kunne endres som følge av uforutsette endringer i intradag, så vil dette kunne øke de samlede systemdriftskostnadene for TSOene på begge sider av forbindelsen. EFET mener at en handelsløsning for intradag vil kunne fungere som en fall-back-løsning dersom døgnmarkedsauksjonen blir utilgjengelig som følge av driftsmessige forhold. EFET mener derfor at mangelen på en handelsløsning for intradag kan medføre en risiko for at kapasiteten på NSL ikke kan bli utnyttet i tilfelle en feilhendelse i døgnmarkedsauksjonen.

EFET ber til sist om at Statnett og National Grid NSL revurderer sitt forslag, for å ta hensyn til EFETs synspunkter.

EPEX SPOT SE

EPEX ga to separate høringsuttalelser, til henholdvis 1) Nord Pool EMCOs søknad om markedsplasskonsesjon, og 2) den foreslåtte handelsløsningen slik beskrevet av Statnett.

Under oppsummeres EPEX sine høringsuttalelser.

Høringsuttalelse til Nord Pool EMCOs søknad om markedsplasskonsesjon

EPEX er uenig i den foreslåtte handelsløsningen, og derfor også i en eventuell utvidelse av markedsplasskonsesjon til Nord Pool EMCO (NP). De mener at den foreslåtte løsningen fører til en ekskludering av markedsaktører og kraftbørser, fører til ulike vilkår i Norge og gir et ineffektivt markedsdesign.

De mener at utenlandsforbindelser ikke skal ha mulighet til å velge en markedsoperatør, men heller velge en tjenesteleverandør som håndterer kapasitetsallokering. EPEX mener derfor at en utvidet markedsplasskonsesjon ikke kan gis dersom dette representerer en handelsløsning med én kraftbørs.

EPEX mener at enhver ny markedsplasskonsesjon skal sikre at NSLs kapasitet tilgjengeliggjøres på en ikke-diskriminerende måte for alle børser og markedsaktører og skal være åpen for alle søknader fra andre kraftbørser, og bli tildelt på en ikke-diskriminerende måte.

EPEX viser til at markedsaktører vil måtte bli medlemmer av NP for å kunne delta i auksjonen som allokterer overføringskapasiteten som blir tilgjengelig via NSL. EPEX mener dette skaper et monopolistisk oppsett som ikke gir markedsaktører mulighet til å velge den mest konkurransedyktige kraftbørsen. EPEX uttaler at et monopol for drift av utenlandsforbindelser ikke fritar involverte parter fra forbud mot misbruk av dominerende stilling og ulovlig ekskluderende praksis mot involverte parter. EPEX mener at det ikke er noen grunn til å avvente behov for å utvikle en løsning som åpner for tilgang for flere markedsoperatører.

EPEX hevder at den foreslåtte handelsløsningen skaper vridninger for det norske engrosmarkedet, siden enhver som ønsker å nyttiggjøre seg av overføringskapasiteten mellom Norge og Storbritannia er nødt til å bli medlem av NP. Ifølge EPEX skaper dette barrierer for effektiv konkurranse i Norge. EPEX viser i denne sammenheng til en risiko for kobling av produkter mellom NO2-GB-auksjonen og SDAC-auksjonen.

EPEX er uenig i at handelsløsningen fører til et velfungerende marked, og hevder at dette bare vil være tilfelle dersom markedsaktører som er aktive i andre handelssystemer også får tilgang til NO2-GB-auksjonen. EPEX viser til at det ville vært bedre med løsninger som koordinerer flere utenlandsforbindelser og som samler likviditeten.

EPEX mener at å utpeke en enkelt kraftbørs til å utføre NO2-GB-auksjonen skaper et monopol for disse kraftbørsene, og at nasjonale konkurranseregler i Norge, og i Storbritannia, ikke gir grunnlag for å ekskludere konkurrerende kraftbørser. EPEX mener et slik monopol er uten grunnlag, siden driften av kraftmarkeder faller utenfor formålet for en utenlandsforbindelses juridiske monopol og oppgaver. EPEX viser til at TSOenes oppgaver inkluderer oppgaver som er relatert til transmisjonssystemet, men ikke knyttet til driften av handel med elektrisitet i markedene.

EPEX mener at en utvidet eller ny markedsplasskonsesjon vil kunne komme i konflikt med konkurranseloven § 11.

Høringsuttalelse til Statnetts foreslåtte handelsløsning

EPEX mener at grensekryssende overføringskapasitet må tilgjengeliggjøres på en ikke-diskriminerende måte for alle markedsaktører og kraftbørser. Siden dette ikke er oppfylt i forslaget til handelsløsning, ser EPEX behov for å endre den foreslåtte løsningen. EPEX mener den foreslåtte handelsløsningen fører til ekskludering av markedsaktører og kraftbørser, gjør at kraftbørsene ikke konkurrerer på like vilkår og fører til et ineffektivt markedsdesign.

EPEX mener at utenlandsforbindelse ikke burde hatt mulighet til å utpeke en eksklusiv markedsoperatør, men en tjenestetilbyder som håndterer kapasitetsallokering.

EPEX mener det er nok tid til å ta hensyn til disse poengene før kommersiell start av forbindelsen, men mener at prosjekteierne må invitere EPEX inn i prosjektet så raskt som mulig.

EPEX viser til at de møtte Statnett og National Grid i 2019 for å adressere sine bekymringer knyttet til markedsdesignet. Ifølge EPEX uttrykte de bekymringer over at løsningen ville medføre utfordringer knyttet til konkurransemessige forhold, og likviditet og velferd for markedsaktører og sluttbrukere.

EPEX mener anskaffelsesprosessen for markedsløsningen ikke kan gi NSL rettigheter til å ekskludere markedsaktører og konkurrerende kraftbørser og med det undergrave konkurransesituasjonen i Norge. De mener at en vurdering av konsekvensene ved å kun velge en kraftbørs ikke har blitt gjennomført av Statnett. EPEX viser også til en tidslinje for anskaffelsesprosessen og hvordan EPEX har forholdt seg til anskaffelsen av handelsløsningen.

EPEX mener at ikke alle markedsaktører vil få fri tilgang til handelsløsningen, siden dette forutsetter at markedsaktørene inngår avtale med NP. EPEX viser også til en risiko for at produkter kobles mellom NO2-GB-auksjonen og SDAC-auksjonen. EPEX mener at handelsløsningen blir mindre effektiv siden markedsaktører ikke vil ha incentiver til å velge den mest effektive kraftbørsen, siden NP vil få et monopol på NO2-GB-auksjonen. EPEX hevder at dette vil skade konkurransen i Norge og Storbritannia. EPEX mener at dette vil kunne komme i konflikt med forbud mot utnyttelse av dominerende stilling under konkurranseloven § 11. EPEX mener at selv om løsningen ikke er en del av handelsløsningene for det indre energimarkedet, så fritar ikke dette de involverte partene fra krav i konkurranselovgivningen og fra krav om å tilgjengeliggjøre overføringskapasitet på en rettferdig og transparent måte.

EPEX mener at det ikke er grunnlag for å skape et monopol for én kraftbørs til å drifte NO2-GB-auksjonen, siden driften av handelsløsninger er utenfor formålet til utenlandsforbindelses juridiske monopol og oppgaver. EPEX viser til at Norge er en del av EUs indre energimarked via EØS-avtalen, og refererer til at TSOens oppgaver fremgår av EU-direktiv 2019/994, og at dette ikke berører oppgaver for drift av handelsløsninger.

EPEX ber om at de inkluderes i prosjektet uten ugrunnet opphold. EPEX mener videre at det allerede kan bygges videre på eksisterende samarbeid, dvs. etablerte kontrakter, styringsarrangementer, driftsprosedyrer, oppgjørmekanismer og grensesnitt for nominering, for å sikre en rask utvikling av løsningene.

EPEX ber om å bli invitert til styringsgruppemøter sammen med RME og Ofgem som observatører.